

FK „Panevėžys“ pateko į LFF taurės pusfinalį

8

KETVIRTADIENIS

2022 m. rugsėjo 15 d.

Nr. 160 (7502)

Karalienė Elžbieta II turėjo
lietuviško kraujo

5

prenumerata.sekunde.lt

ISSN 1392-3951

0,80 Eur

PANEVĖŽIO DIENRAŠTIS

SEKUNDE

WWW.SEKUNDE.LT

Dvidešimt devintieji leidimo metai

Vėluojantis derlius stabdo ir sulčių spaudyklų darbą

Sulčių spaudyklose rugsėjo viduryje prasidėjo tikras darbų metis. Šiemet Panevėžyje prie spaudyklų ne tik nesidriekia eilės, bet daugelio jų ir durys užrakintos. ■ 3

Mirusiam kunigui – Žūvančiųjų gelbėjimo kryžius

Lietuvos žydų genocido atminimo dienos proga prezidentas Gitanas Nausėda Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi apdovano kunigą, Dievo tarną Alfonsą Lipniūną. ■ 3

Mirusiam kunigui – Žūvančiųjų gelbėjimo kryžius

■ Lietuvos žydų genocido atminimo dienos proga prezidentas Gitanas Nausėda Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi apdovanos kunigą, Dievo tarną Alfonsą Lipniūną.

Daiva BARONIENĖ

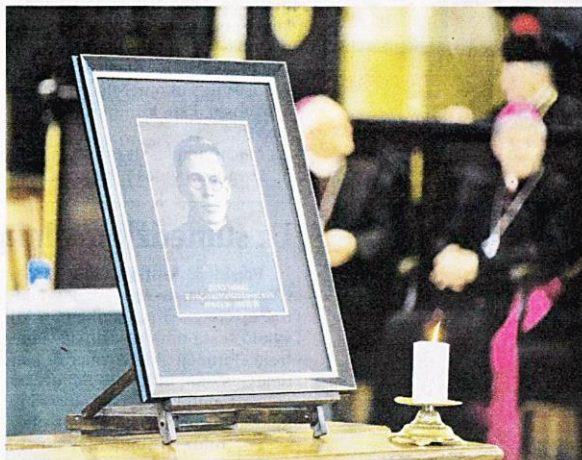
Atsiims giminaičiai

Šiam dvasininkui po mirties teikiama apdovanojimą atsiimti pakviesti trys kunigo giminaičiai, tarp jų – Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų mokyklos direktorė Danutė Kriščiūnienė.

Apdovanojimas už žūvančiųjų gelbėjimą kunigui Alfonsui Lipniūnui bus įteikiamas jau antrą kartą.

Kartu su D. Kriščiūnienė jo atsiimti vyks kunigo sūnėnai: Pasvalio rajono ūkininkas Algimantas Jankevičius ir vilnietis gydytojas Vytautas Lipnickas.

„Tikslų duomenų galbūt ir nėra išlikę, tačiau neabejojama, kad net ir į Štuthofą koncentracijos stovyklą kunigas Alfonsas Lipniūnas pateko už tai, kad kunigaudamas Vilniuje rūpinosi ne tik lietuviais, bet ir žydais. O kad koncentracijos stovykloje jis buvo kunigas visiems, nežiūrint tautybės, ir kad kėlė kiekvieno dvasią, dalijosi tuo, ką turi,

■ Apdovanojimas už žūvančiųjų gelbėjimą kunigui Alfonsui Lipniūnui bus įteikiamas jau antrą kartą.

P. Židonio nuotraukos

yra gerai žinoma, apie tai išliko daug istorinės medžiagos“, – teigė D. Kriščiūnienė.

Su kun. A. Lipniūnu pedagogė sieja netolima giminystė. Dvasininkas buvo jos močiutės brolis.

Rinkdami kandidatūras apdovanojimams, prezidentūros atstovai nemažai bendravo su Panevėžio vyskupijos kunigu Vitalijumi Kodžiu. Šis kunigas paskirtas kun. A. Lipniūno bylos postulatoriumi.

Dar 2006 m. kovo 28-ąją iškil-

mingomis apeigomis Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje pradėtas Dievo tarno kun. Alfonso Lipniūno paskelbimo palaimintuoju procesas.

D. Kriščiūnienės žiniomis, byla šiuo metu tirinama, tad tikėtina, kad neilgai teks laukti, iki kunigas A. Lipniūnas bus paskelbtas palaimintuoju.

Įvertinus jo pasišventimą ir šventumą, šiuo metu dvasininkui suteiktas Dievo tarno titulas.

Panevėžio krašto žmogus

A. Lipniūnas – Panevėžio krašto žmogus. Būsimasis kunigas gimė 1905 metų kovo 12-ąją Talkonių kaime, Pumpėnų parapijoje, krikštytas Pumpėnų bažnyčioje.

Augo žemdirbių šeimoje drauge su kitais 8 broliais ir seserimis. Mokėsi Panevėžio gimnazijoje.

Kadangi šeima nebuvo turtinga, o už mokslą gimnazijoje buvo privalu mokėti, gimnazistas Alfonsas dirbo korepetitoriumi.

Yra likę A. Lipniūno užrašų, kad mokant kitus jam nebelikdavo laiko pasilinksminimams, nebuvo kada sueiti į kompanijas, o tai savotiškai formavo charakterį.

4

■ Kun. A. Lipniūnui po mirties teikiama apdovanojimą atsiimti pakviesti trys kunigo giminaičiai, tarp jų – Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų mokyklos direktorė D. Kriščiūnienė.

Mirusiam kunigui – Žūvančiųjų gelbėjimo kryžius

3 Baigęs gimnaziją A. Lipniūnas rinkosi kunigystės studijas. Yra žinoma, kad Kauno kunigų seminarijos rektorius Jonas Mačiulis-Maironis jau išventintą į kunigus A. Lipniūną apibūdino kaip švelnaus, sugyvenamo būdo, turintį organizacinių gabumų, geros sveikatos, gerą pamokslininką. Tiesa, rektorius atkreipė dėmesį į silpnokas kunigo Alfonso akis.

Vikaru A. Lipniūnas tarnavo Panevėžio katedroje. Iš tų laikų yra išlikęs toks jo dienoraščio įrašas.

„Vyras gali būti šventi. Kodėl gi ne tu, Alfonsai?“ – taip tuomet pats į save kreipėsi šis kunigas.

Kaip gabus mokslams, iš Panevėžio kunigas buvo išsiųstas į Prancūzijos aukštąsias mokyklas semtis daugiau katalikiškų mokslų žinių.

Grįžęs po studijų, be darbo kunigu, paskirtas dėstyti tuomet Panevėžyje veikusiam valstybiniame pedagoginiame institute. Tačiau ši mokslo įstaiga netrukus buvo iškelta į Vilnių. Į sostinę tuomet išvyko ir kunigas Alfonsas.

Kunigavo ir pamokslus Vilniuje jis sakydavo Aušros Vartų bei Šv. Jonų bažnyčiose. Pasakojama, jog pamokslai būdavo tokie įtaigūs, kad klausytis jų rinkdavosi ne tik pilnos šventovės tikinčiųjų, bet ir mažai ką bendro turinčiųjų su Bažnyčia.

Vilniuje kunigą Alfonsą užklupo karas.

Neišdavė tikėjimo

Tarnaudamas Vilniuje, kunigas A. Lipniūnas įkūrė šalpos maistu fondą alkstantiesiems. O tokia veikla nacių režimo metu buvo vertinama kaip nusikalstama pasipriešinimo valdžiai forma. Tad ir dėl šio fondo veiklos, ir dėl darbo su jaunimu, ateitininkais, ir dėl pamokslų, kuriais mokė netarnauti okupantams, kunigas susilaukė persekiojimų ir bausmės.

A. Lipniūno veikla susidomėjo gestapas. Ypač aštriais jo pamokslais. Nors dvasininkai jį išpėjo, kad gestapas rengiasi suimti, į tai A. Lipniūnas atsakė: „Man jau pranešė. Rytoj ryte aukoju Mišias Aušros Vartuose. Esu kunigas, negaliu pavesti.“

Nacių suimtas dvasininkas 1943 m. kovą išgabentas į Štuthofą kon-

centracijos stovyklą.

Nors buvo kankinamas, kunigas Alfonsas neišdavė tikėjimo. Dargi atvirksčiai: tikėjimą liudijo darbais, koncentracijos stovykloje aukėjo mišias, nors už jas grėsė mirtis, kėlė kankinamųjų dvasią.

„Tikslų duomenų galbūt ir nėra išlikę, tačiau neabejojama, kad net ir į Štuthofą koncentracijos stovyklą kunigas A. Lipniūnas pateko už tai, kad rūpinosi ne tik lietuviais, bet ir žydais.“

D. Kriščiūnienė

Mirties keliu

1945 metų sausio 25-ąją, karui einant į pabaigą, jį pralaimintys naciai nutarė evakuoti Štuthofą stovyklą. A. Lipniūnas drauge su kitais kaliniais buvo išvestas į vadinamąjį mirties kelią.

Evakuojami kaliniai buvo varomi per didžiausią speigą, brovėsi per sniego pusnis, miegojo apleistose šaltose sodybose, o valgyti beveik neturėjo.

Tokios sąlygos pražudė daugelį šiuo keliu ejuosiujų.

Mirties kelias nusidriekė iki Pucko Lenkijoje.

Eidamas mirties keliu išsekęs kunigas užsikrėtė šiltine, tad Pucke, dar spėjęs paaukoti paskutines savo gyvenime mišias, 1945 metų kovo 28-ąją, būdamas vos 40-ies, mirė. Ten ir buvo palaidotas.

Panevėžiečio kunigo Juozapo Antanavičiaus rūpesčiu 1989 metais A. Lipniūno kūnas iš Pucko kapinių pervežtas ir palaidotas Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros šventoriuje.

„Šis Dievo tarnas – didelė dovana Panevėžio vyskupijai, iš kurios jis yra kilęs ir ne vienus metus tarnavęs Bažnyčiai“, – taip Stasio Ylos knygos „Kunigas Alfonsas Lipniūnas“ įžangoje teigia Panevėžio vyskupas Linas Vodopjanovas.